

Vilâyet idaresi kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında 1/43 numaralı kanun lâiyhası ve Dahiliye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı: 6/560

26 - II - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun bazı maddelerini tadilen Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 - II - 1931 tarihili iğtimamda Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Vilâyet idaresi kanununun 17 inci maddesi sarahatine göre vali vilâyette Devletin, her vekâletin mümessili ve Vekâletlerin idarî ve siyasi icra vasıtası olup vilâyetin umumî idaresinden mesuldür.

Kanunun 35 inci maddesile vilâyet adli, askerî daireler müstesna olmak üzere Vilâyette mevcut bilûmum Devlet daire ve müesseselerinin teftiş ve murakabe hakkını vermiştir. Valiyi vilâyette Devlet idaresinin en büyük memuru, vekâletlerin mümessili ve vilâyet işlerinin nazımı olarak kabul ettikten sonra her hangi bir vekâlet ve idareye mensup bir memurun bu manzumenin haricinde bırakılması bittabi caiz olamaz. Şu itibarla vilâyet işleri şube reislerinden bahseden vilâyet idaresi kanununun 5 inci maddesinde tadat edilen vilâyet idare şubelerinin takyidî mahiyette olmadığından tasrihile kanunun 35 inci maddesinin hükmü ile telifi icap etmektedir ve bunun için beşinci madde o suretle tadil edilmiştir.

Kanunun bilûmum Devlet, daire ve müesseselerini teftiş ve murakabeye salâhiyettar olan valinin bu teftiş ve murakabesi üzerinde elde ettiği neticelere göre bir takım tedbirler ittihazına salâhiyeti olması da bu hakkın zarurî neticelerindendir. Binaenaleyh teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen her hangi bir memura mesuliyeti üzerine alarak valinin işten el çektirebilmesi ve keyfiyeti derhal ait olduğu vekâlete yazması salâhiyetini vermek ve bunu temin eden bir fıkranın vilâyet idaresi kanununun 35 inci maddesine tezyil eylemek icap etmiştir.

Vilâyet idaresi kanununun 43, 44, 49 uncu maddeleri kazaya müteallik işlerde kaymakamı valiler gibi salâhiyettar kılmaktadır. Şu itibarla vilâyet idaresi kanununun 49 uncu maddesindeki kaza dahilinde bulunan bilûmum idare şubeleri tabiri yerine Devlet daire ve müesseseleri cümlesinin ikamesi ve teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen memurları valinin muvafakatle işten el çektirebilmesi muvafık görülmüş ve madde o suretle tadil olunmuştur.

Vilâyette mevcut bilûmum Devlet idare ve müesseseleri kanununun 35 inci maddesile valilerin teftiş ve murakabesi altındadır. Her teftiş ve murakabe üzerine asıl olan neticeye göre memurlar

hakkında kararlar ittihazı ve vaziyetin icabına göre tedbirler alınması murakabenin zaruri icaplarındandır. Vazifesini hüsnü ifa eden bir memur hakkında takdir ve etmiyen hakkında da ceza vermek salâhiyeti valilere verilmediği takdirde teftiş ve murakabeden matlup faydayı beklemek mümkün olamaz bu itibarla memurun sınıf ve derecesinin tenzili veya memuriyetten mahrumiyeti gibi doğrudan doğruya memuriyet hayatına müessir olmıyan ve ancak vazifeye merbutiyetini takviye ve temine matuf bulunan inzibat cezalarının valiler tarafından tatbiki idare ve mesai intizam ve ahengin temini noktaı nazarından lüzumlu görülmüş ve bu sebeple birinci madde tadil edilmiştir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar No. 7

Esas No. 1/13

11 - VII - 1931

Yüksek Reisliğe

1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun bazı maddelerini tadilen Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Reislik tarafından encümenimize havale buyrulan kanun lâyihası esbabı mucibiesile birlikte tetkik ve müzakere edildi.

Encümenimiz Hükûmetin teklif lâyihasının birinci maddesinin ikinci fıkrasında (başmüdürleri) kelimesinden sonra (ve müdürleri) kelimesini ilâve ederek tadil etmiştir.

İkinci maddede (idare reisleri) ibaresinin (idare şube reisleri) şeklinde tashihi encümenimizce muvafık görülmüştür.

Encümenimiz, valilerle müddei umumilerin münasebetlerini vazih surette tesbit için üçüncü maddenin birinci fıkrasının sonuna (valilerin müddei umumî ile münasebeti 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 38 inci maddesine tabidir) cümlesini ilâve etmeği faideli görmüştür.

Encümenimiz 4 üncü maddenin son fıkrasındaki (talep edecekleri her türlü malûmatı) ibaresinden sonra vuzuhu temin için (teknîğe ve hesaba ait de olsa) ibaresinin ilâvesini faideli görmüştür.

Beşinci maddenin birinci ve ikinci fıkrası aynen kabul edilmiş yalnız üçüncü fıkrasında vali bir kaç vilâyetten mürekkep cümlesindeki (vilâyetten mürekkep) kelimelerini (vilâyete şamil) kelimelerile tebdil etmiştir.

Encümenimiz Hükûmetin teklif lâyihasının altıncı maddesini aynen kabul etmiş ve bundan sonra 7 inci madde olarak bir madde ilâvesine karar vermiştir. İlâve edilen 7 inci madde şudur:

(Vali ve kaymakamlar, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikâyetlerini kabul ve askerlik şubelerine yazarlar, cevabı kâfi görmedikleri takdirde muntakası fırka kumandanlıklarına ve Millî Müdafaa Vekâletine müracaat ederler.

Bu makamlar tarafından lâzım gelen tahkikat yapılarak icabı kanunisi ifa ve neticesinden valiler veya kumandanlar haberdar edilir.

İlâve dolayısıyla 7 inci madde 8 inci madde olarak, ve sekizinci madde de 9 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir. Yüksek reisliğe arz olunur.

Dahiliye En. Rs.	İkinci Rs.	Âza	Âza	Âza
Tekirdağ	Tekirdağ	Adana	Çorum	Çanakkale
<i>Cemil</i>	Üçüncü maddenin ihtar, vekâlet emrine almak ve tekaüde sevk hakkındaki fıkralarına muhalifim	<i>A. Münif</i>	<i>I. Kemal</i>	<i>Şükrü</i>
	<i>M. Faik</i>			

Âza Elâziz <i>Hüseyin</i>	Âza Ordu <i>Ahmet İshsan</i>	Âza Amasya <i>L. Hakki</i>	Âza Bursa <i>Emin Fikri</i>	Âza Antalya Müddei umumilerle askerlik şube reisleri de idaresi şube reisleridir reyindeyim <i>Rasih</i>
Âza Kars <i>Baha Tli</i>	Âza Rize <i>Esat</i>	Âza Zonguldak <i>Rifat</i>	Âza Ş. Karahisar <i>Vasfi Raşit</i>	Tekaüde sevk fıkrasına muhalifim Üçüncü maddenin ihtar, vekâlet em- rine almak ve tekaüde sevk hakkın- daki fıkralarına muhalifim

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1426 numaralı Vilâyet idaresi kanununun bazı maddelerini muaddil kanun lâyihası

MADDE 1 — 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun beşinci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Vilâyet idare şube reisleri, defterdar, mektupçu, Maarif emin veya müdürü, Nafia baş mühendisi veya mühendisi, hukuk işleri, sıhhat, ticaret, sanayi ve mesai, orman, maadin, baytar, evkaf, tapu, nüfus, ziraat, iskân, posta telgraf ve telefon, rüsumat baş müdürleri, ile polis müdürü veya bunun vazifesini ifa etmek için yerine kaim olandan ve jandarma kumandanından ibarettir.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Vali 5 inci maddede zikrolunan vilâyet şube idare reisleri ve onların maiyetleri ile 6 mer maddede zikrolunan kaza idare şube reisleri ve maiyetleri ve kaymakamlar hakkında ihtar, tevbih cezalarını resen tatbik edebilir ve taltifi mucip ahvalde takdirname verebilir. İşbu tecziye ve takdirlerden şube idare reisleri ile nasbı ve tayini vekâletlere ait olan memurlar hakkındakilere dair vali tarafından ait olduğu vekâletlere derhal malûmat verilir.

MADDE 3 — Mezkûr kanunun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Valiler vilâyette Devletin ve her vekâletin mümessili ve vekâletlerin idarî ve siyasî icra vasıtası

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADILI

1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun bazı maddelerini muaddil kanun lâyihası

MADDE 1 — 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Vilâyet idaresi şube reisleri defterdar, mektupçu, Maarif emin veya müdürü, Nafia baş mühendisi veya mühendisi, hukuk işleri, sıhhat, ticaret, sanayi ve mesai, orman, maadin, baytar, evkaf, tapu, nüfus, ziraat, iskân, posta telgraf ve telefon, rüsumat baş müdürleri ve müdürleri ile polis müdürü veya bunun vazifesini ifa etmek için yerine kaim olandan ve jandarma kumandanlarından ibarettir.

MADDE 2 — Mezkûr kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Vali 5 inci maddede zikrolunan vilâyet şube idare şube reisleri ve onların maiyetleriyle 6 mer maddede zikrolunan kaza idare şube reisleri ve maiyetleri ve kaymakamlar hakkında ihtar, tevbih cezalarını resen tatbik edebilir ve taltifi mucip ahvalde takdirname verebilir.

İşbu tecziye ve takdirlerden şube idare reisleriyle nasbı ve tayini vekâletlere ait olan memurlar hakkındakilere dair vali tarafından ait olduğu vekâletlere derhal malûmat verilir.

MADDE 3 — Mezkûr kanunun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Valiler vilâyette Devletin ve her vekâletin mümessili ve vekâletlerin idarî ve siyasî icra vasıtası

olup vilâyetin umumî idaresinden mesuldürler ve bu itibarla vilâyette adli ve askerî daireler haricinde bilcümle umurda nezaret, mürakabe ve teftiş hakkını haiz en büyük amirdirler.

Valiler her vekile karşı ayrı ayrı mesuldür. Vekiller kendi vekâletlerine ait işler için resen valilere emir ve talimat verirler ve icabında takdir beyan ve ihtar cezasını resen tatbik ederler. Takdirden veya ihtar cezasından derhal Başvekile malûmat verilir. Bundan maada her vekil vali hakkında İcra Vekilleri Heyetine taltif ve tecziye teklifinde bulunabilir. Valiler İcra Vekilleri Heyeti kararile her zaman Vekâlet emrine alınabileceği gibi tekaüde de sevkolunabilirler.

MADDE 4 — Mezkûr kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Vekâletin rüesayi memurin ile ve memuriyetleri daireleri bir kaç vilâyetten mürekkep diğer teşkilât memurları ile resen muhabereleleri icraî bir hükmü ihtiva etmiyen yalnız teknik ve hesabata ait hususlara münhasırdır.

Şukadar ki bu memurlar valilerin talep edecekleri her türlü malûmatı vermeğe mecburdurlar.

MADDE 5 — Mezkûr kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Adli ve askerî daireler müstesna olmak üzere vilâyette mevcut bilûmum Devlet daire ve müesseseleri valinin teftiş ve murakabesi altındadır.

Vali teftiş muamelesini bizzat yapabileceği gibi daire reisleri ve mensup olduğu vekâlet müfettişleri vasıtasile de icra edebilir. Vekâlet müfettişi ile teftiş ettirmek için vekile müracaat olunmak lâzımdır.

Vali bir kaç vilâyetten mürekkep memuriyetlerin ancak kendi vilâyeti dahilindeki işlerin teftişine salâhiyettardır.

Teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen memurlara, mesuliyeti üzerine alarak idareten işten el çektirebilir ve keyfiyeti derhal ait olduğu vekâlete bildirir.

MADDE 6 — Mezkûr kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Adli ve askerî daireler müstesna olmak üzere kaza dahilinde bulunan bilûmum Devlet daire ve

sı olup vilâyetin umumî idaresinden mesuldürler ve bu itibarla vilâyette adli ve askerî daireler haricinde bilcümle umurda nezaret, murakabe ve teftiş hakkını haiz en büyük amirdirler. Valilerin (müddei umumî ile) münasebeti 1426 numaralı vilâyet idaresi kanununun 38 inci maddesine tabidir.

Valiler her vekile karşı ayrı ayrı mesuldür. Vekiller kendi vekâletlerine ait işler için resen valilere emir ve talimat verirler ve icabında takdir beyan ve ihtar cezasını resen tatbik ederler. Takdirden veya ihtar cezasından derhal Başvekile malûmat verilir. Bundan maada her vekil vali hakkında İcra Vekilleri Heyetine taltif ve tecziye teklifinde bulunabilir. Valiler İcra Vekilleri Heyeti kararile her zaman vekâlet emrine alınabileceği gibi tekaüde de sevkolunabilirler.

MADDE 4 — Mezkûr kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Vekâletin rüesayi memurin ile ve memuriyetleri daireleri bir kaç vilâyetten mürekkep diğer teşkilât memurları ile resen muhabereleleri icraî bir hükmü ihtiva etmiyen yalnız teknik ve hesabata ait hususlara münhasırdır.

Şu kadar ki bu memurlar valilerin talep edecekleri her türlü malûmatı «teknik ve hesaba ait de olsa» vermeğe mecburdurlar.

MADDE 5 — Mezkûr kanunun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Adli ve askerî daireler müstesna olma küzere vilâyette mevcut bilûmum Devlet daire ve müesseseleri valinin teftiş ve murakabesi altındadır.

Vali teftiş muamelesini bizzat yapabileceği gibi daire reisleri ve mansup olduğu vekâlet müfettişleri vasıtasile de icra edebilir. Vekâlet Müfettişi ile teftiş ettirmek için vekile müracaat olunmak lâzımdır.

Vali bir kaç vilâvete şamil memuriyetlerin ancak kendi vilâyeti dahilindeki işlerini teftişe salâhiyettardır.

Teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen memurlara mesuliyeti üzerine alarak idareten işten el çektirebilir ve keyfiyeti derhal ait olduğu vekâlete bildirir.

MADDE 6 — Mezkûr kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Adli ve askerî daireler müstesna olmak üzere kaza dahilinde bulunan bilûmum Devlet daire ve

müesseseleri kaymakamın teftiş ve murakabesi altındadır. Teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen memurları valinin muvafakati alınmak şartile işten el çektirebilir.

MADDE 7 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini icraya Başvekil ve Adliye, Milli Müdafaa, Dahiliye, Hariciye, Maliye, Maarif, Nafia, İktisat, Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekilleri memurdur.

Bş. V.

İsmet

Da. V.

Ş. Kaya

Mf. V.

Esat

S. İ. M. V.

Dr. Refik

Ad. V.

Yusuf Kemal

Ha. V.

Dr. T. Rüştü

Na. V.

Hilmi

18 - II - 1931

M. M. V.

Zekâi

Ma. V.

M. Abdülhalik

İk. V.

M. Şeref

müesseseleri kaymakamın teftiş ve murakabesi altındadır. Teftiş neticesinde vazifesi başında kalmasında mahzur görülen memurları valinin muvafakati alınmak şartile işten el çektirebilir.

MADDE 7 — Vali ve kaymakamlar, halkın askerlik muameleleri hakkındaki müracaat ve şikâyetlerini kabul ve askerlik şubelerine yazarlar, cevabı kâfi görmedikleri takdirde muntakası fırka kumandanlıklarına ve Millî Müdafaa Vekâletine müracaat ederler.

Bu makamlar tarafından lâzım gelen tahkikat yapılarak icabı kanunisi ifa ve neticesinden valiler veya kaymakamlar haberdar edilir.

MADDE 8 — 7 inci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — 8 inci madde aynen kabul edilmiştir.